

»Helikopter roditeljstvo« u kontekstu suradnje roditelja i odgojno-obrazovnih djelatnika

Ružica Tokić Zec*

rtokic@foozos.hr

<https://orcid.org/0000-0002-4743-0636>

<https://doi.org/10.31192/np.24.2.10>

UDK: 37.064.1

173.5-055.52-056.14

Pregledni članak / Review

Primljeno: 16. veljače 2026.

Prihvaćeno: 12. ožujka 2026.

Suvremeni roditelji pred sebe nerijetko stavljaju imperativ izvrsnosti što može narušiti kvalitetu odnosa s djetetom, ali i stvoriti izazove u suradnji s odgojno-obrazovnim djelatnicima. Intenzivno roditeljstvo multidimenzionalni je konstrukt koji uključuje pretjerano roditeljsko sudjelovanje, izbjegavanje rizika i anticipativno rješavanje problema od strane roditelja, u nastojanju da dijete zaštite od opasnosti. Brojne su negativne posljedice takvog ponašanja na učenje, samostalnost i socio-emocionalne kompetencije kod djece. U domaćoj pedagoškoj literaturi nedostaje radova o »helikopter roditeljstvu« kao podtipu intenzivnog roditeljstva u kontekstu suradnje takvih roditelja s odgojno-obrazovnim djelatnicima. Cilj rada je na temelju domaće i strane literature te prethodnih istraživanja opisati i analizirati »helikopter roditeljstvo« kao podtip intenzivnog roditeljstva i njegov utjecaj na rad odgojno-obrazovnih djelatnika te dati prijedloge za ostvarivanje suradnje s »helikopter roditeljima«. Da bi suradnja bila na obostranu korist važno je upoznati se s ovakvim tipom roditeljstva, prepoznati ga u praksi te na ispravan način pristupiti roditeljima i izgraditi suradnički odnos.

Ključne riječi: »helikopter roditelji«, odgojno-obrazovni djelatnici, suradnja, suvremena obitelj.

* Doc. dr. sc. Ružica Tokić Zec, Sveučilište J. J. Strossmayera, Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti Osijek; Cara Hadrijana 10, HR-31000 Osijek.

Uvod

U suvremenom kontekstu bilježi se porast interesa za idealima »savršenog« roditeljstva i odbacivanjem tradicionalnih odgojnih metoda koje uključuju stroga pravila, kazne i nedovoljno iskazivanje ljubavi i privrženosti djetetu odnosno odmicanje od autoritarnog odgojnog stila. Uvjerenja o idealnom roditeljstvu često dovode roditelje do osjećaja krivnje i samokritike kada se nađu u situaciji u kojoj ne mogu ispuniti svoja previsoka očekivanja.¹ Ideal »savršenog roditeljstva« podrazumijeva konstantno roditeljsko vođenje, što u praksi nije ostvarivo. Uvjereni u važnost stalne prisutnosti, takvi roditelji prakticiraju intenzivno roditeljstvo, pretjerano štite svoju djecu te pred sebe postavljaju visoke standarde u odgoju i nastoje pod svaku cijenu izbjeći pogreške u roditeljstvu.²

Premda se u literaturi navode razni izrazi za intenzivno roditeljstvo poput »helikopter roditelja«, »ralica« i »kosilica roditelja«, »paranoidnih roditelja« i sl. ti nazivi nisu istoznačnice već podtipovi intenzivnog roditeljstva. Svim ovim izrazima zajednička je pretjerana skrb i nadgledanje djeteta, izvršavanje obveza umjesto djeteta, donošenje svih odluka o djetetu umjesto njega, što posljedično uzrokuje nesamostalnost, psihičke poremećaje i opće nesnalaženje djeteta u životu.³ Od psihičkih poremećaja kao najčešći navode se narcistički poremećaj ličnosti, depresija te anksioznost.⁴ Intenzivno roditeljstvo ima negativne posljedice i na same roditelje, jer dijete postaje životni projekt u kojem krajnji cilj treba biti savršen. Pri tome se ne biraju sredstva, a roditeljsko vođenje ne prestaje niti u adolescentskoj niti u odrasloj dobi,⁵ dok pretjerana briga dovodi do stresa, bračnih problema i sagorijevanja u roditeljskoj ulozi.⁶ Dijete nije otok za sebe već dio šireg kolektiva, dio društva, dječjeg vrtića, škole i fakulteta te je suradnja s odgojno-obrazovnim ustanovama ključna za optimalan razvoj djeteta.

Odgojno-obrazovni djelatnici nalaze se u paradoksalnoj situaciji jer odraslim osobama, roditeljima, moraju postavljati granice. Sve veća uključenost roditelja u obrazovanje djeteta nije vidljiva samo u dječjim vrtićima i školama već i na visokoškolskim ustanovama gdje roditelji punoljetne djece »helikopterski«

¹ Usp. K. EATON i dr., Failing to Meet the Good Parent Ideal. Self-Stigma in Parents of Children with Mental Health Disorders, *Journal of Child and Family Studies*, 25 (2016) 10, 1-15, 1.

² Usp. T. KAWAMOTO, K. FURUTANI, M. ALIMARDANI, Preliminary Validation of Japanese Version of the Parental Burnout Inventory and its Relationship with Perfectionism, *Frontiers in Psychology*, 9 (2018) 970, 1-10, 3.

³ Usp. C. SEGRIN i dr., Parent and Child Traits Associated with Overparenting, *Journal of Social and Clinical Psychology*, 32 (2013) 6, 569-595, 570; I. MACUKA, Biti roditelj u 21. stoljeću: intenzivno i prezaštitničko roditeljstvo, u: Ivana Macuka (ur.), *Suvremeno roditeljstvo. Iskustva i izazovi*, Zadar, Sveučilište u Zadru, 2024, 11-50, 14.

⁴ Usp. Segrin i dr., *Parent and Child Trait...*, 569; T. LEMOYNE, T. BUCHANAN, Does »hovering« matter? Helicopter parenting and its effect on well-being, *Sociological Spectrum*, 31 (2011) 4, 399-418, 412.

⁵ Usp. Segrin i dr., *Parent and Child Trait...*, 570.

⁶ Usp. Macuka, *Biti roditelj u...*, 13.

nastoje intervenirati u akademska postignuća i rad visokoškolske ustanove. Izazovi rada s roditeljima postoje oduvijek, no kod »helikopter roditelja« to slikovito znači svakodnevno imati i roditelja i dijete u odgojnoj skupini ili razredu. Razina uključenosti roditelja prelazi granice te ometa rad, ali i slobodno vrijeme odgojno-obrazovnih djelatnika.

Stoga je cilj ovoga rada iznijeti teorijske pretpostavke o »helikopter roditeljstvu« kao podtipu intenzivnog roditeljstva te educirati roditelje o negativnim posljedicama »helikopter roditeljstva«, ali i odgojno-obrazovne djelatnike za prepoznavanje i rad s takvim roditeljima. U radu će se odgovoriti na sljedeća pitanja: koje su karakteristike helikopter roditelja; na koje se načine helikopter roditelji uključuju u odgojno-obrazovni sustav te kako uspostaviti suradnju s »helikopter roditeljima«, pomoći djeci, ali i educirati odgojno-obrazovne djelatnike o ovom sve češćem odgojnom stilu.

1. Obiteljska pedagogija i suvremeni pogled na dijete

Odgoj se u pedagoškom smislu definira kao »svjesna, namjerna, društveno organizirana, pedagoški osmišljena djelatnost radi ostvarivanja ljudskih težnji postizanja ideala i odgojne svrhe – izgrađivanja potpunih i uljuđenih ljudskih osobnosti«.⁷ Predmet obiteljske pedagogija je odgoj u uvjetima obiteljskog života i rada, odnosno odgoj u obitelji.⁸ Društvene promjene i suvremeni mediji utječu na poimanje odgoja, odgojnih vrijednosti, slike o djetetu i samoga roditeljstva.⁹ Cilj je obiteljske pedagogije upoznavanje svih subjekata odgoja (roditelja, mladih koji planiraju postati roditelji, odgojitelja, učitelja, nastavnika) s najnovijim znanstvenim spoznajama o odgoju djeteta te primjeni toga znanja radi jačanja odgojne kompetencije roditelja.¹⁰ Iako su u medijima dostupne razne edukacije za roditelje i odgojno-obrazovne djelatnike, upitna je njihova kvaliteta i relevantnost, a s druge pak strane uočena je i slaba zastupljenost kolegija iz obiteljske pedagogije i roditeljstva na učiteljskim i srodnim fakultetima.¹¹

Studenti, budući odgojno-obrazovni djelatnici, radit će s roditeljima te se očekuje da poznaju suvremene promjene u obiteljskom odgoju, nove odgojne

⁷ *Odgoj*, Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje, Leksikografski zavod »Miroslav Krleža«, <https://www.enciklopedija.hr/clanak/odgoj> (19.01.2026).

⁸ Usp. M. STEVANOVIĆ, *Obiteljska pedagogija*, Varaždinske toplice, Tonimir, 2000, 10.

⁹ Usp. K. KIMER, Uloga medija u obiteljskom odgoju, *Didaskalos*, 2 (2018) 2, 43-52, 47, M. KOLUDROVIĆ, Prednosti i nedostaci korištenja suvremenih medija: uloga obitelji i odgojno-obrazovnih ustanove, *Svjedok: godišnjak Katehetskog ureda Splitsko-makarske nadbiskupije*, 31 (2024) 53-66, 53.

¹⁰ Usp. Stevanović, *Obiteljska pedagogija...*, 29.

¹¹ Usp. D. MALEŠ, K. ROMSTEIN, T. BALIĆ, Obiteljska pedagogija i suradnja s roditeljima u programima studija predškolskog odgoja, u: M. CINDRIĆ, V. DOMOVIĆ, M. MATIJEVIĆ (ur.), *Pedagogija i društvo znanja*, sv. 1, Zagreb, Sveučilište u Zagrebu Učiteljski fakultet, 2008, 221-231, 227.

stilove te da znaju odgovoriti na izazove suradnje s vrlo različitim roditeljima. U sklopu obiteljske pedagogije potrebno je osmisлити programe savjetovanja (*educational counselling*) za »helikopter roditelje« koji se očituju u strukturiranom odnosu u kojem pedagog ima za cilj pomoći »helikopter roditelju« da razumije sebe, svoja iskustva i nauči upravljati svojim emocijama. Slijedom toga, pedagog treba pomoći helikopter roditeljima da naprave pozitivnu promjenu i identificiraju prostore za djelovanje koristeći reflektivni pristup.¹² Upravo reflektivni pristup omogućuje roditeljima da promišljaju o vlastitom djetinjstvu i odgojnim metodama svojih roditelja, te da uvide koliki utjecaj ima nasljeđe, socio-kulturni kontekst i vlastita uvjerenja u procesu postajanja »helikopter roditeljem«. Može se zaključiti da je zadatak obiteljske pedagogije učiniti promjene na sadržajnoj razini (što?), odnosno uvesti teorijske perspektive »helikopter roditeljstva« u obiteljsku pedagogiju, te na procesnoj razini (kako?)¹³ uvesti nove pristupe istraživanju helikopter roditeljstva, jer takvih istraživanja u praksi nedostaje.

Svako društvo i svaka kultura kreira vlastito viđenje djeteta i djetinjstva koje se očituje u znanstvenom diskursu, zakonima i propisima, dječjim vrtićima, školama, u obitelji, medijima, knjigama i slikovnicama. Pogled na dijete i djetinjstvo znatno se mijenjao kroz povijest. Dijete je promatrano kao slabo i pasivno biće ovisno o odraslima, a fokus se stavljao na to što će dijete postati u kasnijoj dobi, a ne na ono što dijete već može i zna, odnosno djetinjstvo se promatralo kao faza do odraslosti iz perspektive odraslih. Suvremene spoznaje uključuju promišljanja o djeci i djetinjstvu iz »dječje perspektive, a manje iz perspektive odraslih«.¹⁴ »Od 80-ih godina prošlog stoljeća raspravlja se o djetetu kao socijalnom subjektu, kao aktivnom djelatniku i sustvaratelju društva i kulture.«¹⁵ Današnja slika o djetetu opisuje dijete kao sposobnog društvenog aktera koji sudjeluje u vlastitom odgoju i obrazovanju te mu se treba pružiti prostor i vrijeme za ostvarivanje autonomije nad vlastitim učenjem.¹⁶

Dijete treba biti »sukreator vlastitog odgoja, i to ne samo u dječjem vrtiću, školi te drugim odgojnim i socijalizacijskim institucijama, već i u roditeljskom domu«.¹⁷ Djeca konstruiraju svijet oko sebe i sliku o sebi promatrajući ponašanja svojih roditelja, pri čemu roditeljska vjerovanja u to što dijete jest utječu

¹² Usp. K. BAGNATO, Helicopter Parenting and Anti-social Behavior. The Role of Family Education, *Rivista Italiana di Educazione Familiare*, 21 (2022) 2, 99-115, 108.

¹³ Usp. B. KUŠEVIĆ, Socijalna konstrukcija roditeljstva-implikacije za obiteljsku pedagogiju, *Pedagogijska istraživanja*, 8 (2011) 2, 297-309, 304.

¹⁴ S. BAŠIĆ, Dijete (učenik) kao partner u odgoju. Kritičko razmatranje, *Odgojne znanosti*, 11 (2009) 2, 27-44, 29.

¹⁵ Isto, 27.

¹⁶ Usp. D. REAY, The image of the child in education, u: P. Yarker (ur.), *Renewing public education. Proposals for an inclusive, democratic and joyful system*, A Forum ebook publication in association with Lawrence Wishart, 2024, 25-30, 25.

¹⁷ V. MLINAREVIĆ, Odgoj djeteta i komunikacija roditelja u suvremenim uvjetima, *Nova prisutnost*, 20 (2022) 1, 133-145, 144.

na samo dijete i njegov razvoj.¹⁸ »Helikopter roditelji« donose odluke umjesto djeteta, utječu na privatnost lebdeći nad njime te na taj način dijete ostaje bez prava glasa, što je suprotno suvremenom shvaćanju djeteta. Roditeljska slika o djetetu u »helikopter roditeljstvu« pretpostavlja da je dijete nesamostalno, nema kompetencije da odlučuje i djeluje te je nužno zaštitničko ponašanje i vođenje djeteta kroz odgoj, odrastanje, ali i u kasnijoj odrasloj dobi. Kada se dijete nađe u situaciji da treba samostalno odlučiti, javljaju se osjećaji straha, bespomoćnosti i anksioznosti te dijete učvršćuje sliku o sebi kao nespremnom, nezrelom i nesamostalnom.

2. Karakteristike »helikopter roditelja«

Roditeljstvo je kompleksan cjeloživotni proces odgojnog djelovanja na dijete.¹⁹ Ono što otežava suvremena istraživanja o roditeljstvu je činjenica da roditelji ne koriste samo jedan odgojni stil, već kombiniraju različite dimenzije odgojnih stilova. Roditeljstvo je aktivna dimenzija koja se mijenja s obzirom na dob djeteta, no istraživanja pokazuju da »helikopter roditelji« ovaj stil njeguju i u djetinjstvu i u adolescentskoj dobi, a posebice tijekom visokoškolskog obrazovanja i zaposlenja.²⁰ U današnjem tehnološki naprednom svijetu gdje je informacija dostupna jednim klikom, roditelji su okruženi raznim oblicima digitalnog medijskog sadržaja pa tako i sadržaja o roditeljstvu. Premda to nedvojbeno ima svojih prednosti, primjerice normaliziranje postporođajne depresije kod majke, poticanje veće uključenosti oca u odgoj i sl., javljaju se i negativni aspekti poput digitalnog roditeljstva (*sharenting*), ali i novih suvremenih stilova odgoja poput »tigar majki«, paranoidnih roditelja i sl.

Suvremeni mediji potiču iskrivljenu sliku o roditeljstvu kao savršenom činu navodeći idealiziranu sliku roditelja kao osobe koja u svakom trenutku mora biti tu za dijete i ostvarivati svaku dječju želju. Stoga se suvremeni autori odmiču od klasične podjele na četiri tradicionalna odgojna stila (autoritarni, autoritativni, permisivni i indiferentni) i odlučuju za širu podjelu roditeljstva na pozitivno i intenzivno ili hiperroditeljstvo.²¹ Pozitivno roditeljstvo se razlikuje prema tri dimenzije: toplina i podrška djetetu radi stvaranja emocionalne veze, kontrola ponašanja radi poticanja primjerenog ponašanja te pružanje autonomije radi promicanja emocionalne i psihološke samostalnosti te je povezano s autoritativnim odgojnim stilom. Intenzivno roditeljstvo se, s druge pak strane, odnosi na nezdravo, pretjerano roditeljsko ponašanje koje se definira kao viso-

¹⁸ Usp. M. IVAKIĆ, A. MANDARIĆ VUKUŠIĆ, Prikaz djeteta rane i predškolske dobi na Instagramskim profilima roditelja, *Medijske studije*, 14 (2023) 27, 105-125, 107.

¹⁹ Usp. L. NAVICKIENĖ i dr., Overparenting in education reality. Teacher experience, *Health Sciences in Eastern Europe*, 31 (2021) 7, 102-109, 102.

²⁰ Usp. Lemoyne, Buchanan, *Does »hovering« matter?...*, 400.

²¹ Usp. Navickienė i dr., *Overparenting in...*, 102.

ka razina roditeljske podrške, kontrole ponašanja, anksioznosti i niske razine autonomije.²²

Intenzivno roditeljstvo uključuje primjenu razvojno neprimjerenih razina roditeljske direktivnosti, opipljive pomoći, rješavanja problema, praćenja i uključenosti u život djece. Ono je povezano s negativnim osjećajima kod roditelja (stres, strah, anksioznost), kao i kod djece (narcizam, anksioznost, stres).²³ U literaturi postoji nesuglasje u definiranju intenzivnog roditeljstva i »helikopter roditeljstva«. Primjerice, kao pojmovi srodni intenzivnom roditeljstvu navode se »helikopter roditeljstvo« i pretjerano roditeljstvo,²⁴ kao istoznačnice se koriste »helikopter« i »kosilica/ralica«, u nekim radovima koriste se izrazi nametljivo roditeljstvo, »helikopter« i »kosilica roditeljstvo«, pretjerano roditeljstvo, pretjerano zaštitničko roditeljstvo.²⁵

U ovome radu intenzivno roditeljstvo promatra se kao krovni pojam koji uključuje različite roditeljske prakse, kao što su »helikopter«, prezaštitničko ili kontrolirajuće roditeljstvo.²⁶ »Helikopter roditeljstvo« primjer je pretjeranog roditeljskog vođenja te konstantne uključenosti u život djeteta zbog čega dijete razvija nisko samopouzdanje i ide kroz život vjerujući da je nedostatno, nesposobno te da roditelji nemaju povjerenja u njega.²⁷ Takav roditeljski stav negativno utječe na socijalni, psihološki i akademski razvoj djece.²⁸ »Helikopter roditeljstvo« počinje se manifestirati u ranoj dobi upravljanjem djetetovim navikama jedenja, spavanja, igre i odabira vršnjaka, dok je u školskoj dobi potaknuto zabrinutošću oko akademskog uspjeha i usmjereno na obrazovanje.²⁹

Ponašanja poput pronalaženja najbolje škole za dijete, detaljnog istraživanja informacija o učiteljima i pružanja prevelike podrške djetetu u izradi domaćih zadaća i projekata na najizraženiji način postaju očita u školskoj dobi.³⁰ »Helikopter roditelji« žele doprinijeti djetetovom školskom uspjehu, te se osjećaju odgovornima kada ne pruže takvu podršku. Ovaj roditeljski stav, koji se učvršćuje u školskoj dobi, nastavlja se i u sljedećim godinama. Nakon srednje škole,

²² Usp. isto.

²³ Usp. J. Y. LOCKE, M. A. CAMPBELL, D. J. KAVANAGH, Can a Parent do too Much for Their Child? An Examination by Parenting Professionals of the Concept of Overparenting, *Australian Journal of Guidance and Counselling*, 22 (2012) 2, 249-265, 261.

²⁴ Usp. Macuka, *Biti roditelj u...*, 18.

²⁵ Usp. C. L. RAINS, C. GANN, The Influences of Overparenting on Teachers. Perspectives from Middle and High School Teachers in an Independent School, *School Community Journal*, 34 (2024) 1, 335-356, 336.

²⁶ Usp. K. LUBIEWSKA i dr., Intensive parenting of mothers in 11 countries differing in individualism, income inequality, and social mobility, *Personality and Individual Differences*, 246 (2025) 1-20, 1.

²⁷ Usp. A. AWISZUS, M. KOENING, J. VAISAROVA, Parenting Styles and Their Effect on Child Development and Outcome, *Journal of Student Research*, 11 (2022) 3, 1-10, 2.

²⁸ Usp. S. UYAN, E. TABANCALI, M. KORUMAZ, The new crisis of the modern world. New generation parenting and changing parental roles, *International Online Journal of Educational Sciences*, 16 (2024) 1, 1-27, 1.

²⁹ Usp. Locke, Campbell, Kavanagh, *Can a Parent do...*, 250.

³⁰ Usp. isto, 250.

roditelji koji imaju intervencionistički stav o tome koji će fakultet dijete pohađati, pa čak i s kim će se vjenčati, obično nisu svjesni negativnih učinaka na svoju djecu.³¹ »Helikopter roditelji« mogu iskazivati i pozitivne karakteristike u određenim područjima života djeteta, ali i biti nametljivi u pogledu obrazovanja i konkurentnosti na tržištu rada.³²

Kod »helikopter roditeljstva« nema jasne granice gdje završava roditelj, a počinje dijete, odnosno zadovoljavanje individualnih potreba roditelja najčešće je stavljeno u drugi plan, jer je sva pažnja, energija, vrijeme i novac usmjereno na dijete. Stresno je biti roditelj, a posebice majka, zbog slike o ženi koja je ostvarena samo ako je majka, često se naglašava da je majka primarni i najbolji skrbnik, te da je dobra majka ona koja skrbi za dijete tijekom cijelog budnog vremena, ali ne odmara niti kada dijete spava, jer tada kontrolira duljinu, kvalitetu spavanja i sl. U obiteljima dvostruke karijere žena – osim što je majka – je i zaposlena i ima karijeru.³³ Stoga se suvremena istraživanja sve više bave pitanjem sagorijevanja u roditeljskoj ulozi,³⁴ a rezultati istraživanja pokazuju da su u najvećem riziku od sagorijevanja upravo roditelji koji teže savršenstvu u odgoju,³⁵ odnosno prezaštitnički roditelji. Nadalje, prethodna su istraživanja pokazala da roditeljska anksioznost dovodi do »helikopter roditeljstva«.³⁶ Strah i anksioznost koju roditelji osjećaju prenosi se na ponašanje i odnos s djetetom. Bitan čimbenik za razvoj »helikopter roditeljstva« su i mediji i društvene mreže koje problematiziraju roditeljstvo i nastoje prikazati »idealnog« roditelja. Posebno rizična skupina su roditelji nesigurni u svoje roditeljske kompetencije te s narušenom slikom o sebi. Istraživanje provedeno s tisuću majki korisnica društvenih mreža, čija su djeca do 10 godina starosti, pokazuje da se 72,5 % majki uspoređuje s drugim majkama na društvenim mrežama, a 37 % majki je promijenilo svoj stil odgoja zbog medijskih utjecaja.³⁷

Takvi rezultati pokazuju da je roditeljima potrebna stručna edukacija i pomoć u roditeljstvu. U današnje vrijeme postoje brojni alati za komunikaciju i nadzor djece, od *baby* monitora, mobitela do GPS uređaja.³⁸ Roditelji koji tijekom odgoja nisu djeci pružili alate za snalaženje u digitalnim svijetu osjećaju se sigurnije kontrolirajući djetetove *online* aktivnosti. Takvo se roditeljstvo

³¹ Usp. Uyan, Tabancali, Korumaz, *The new crisis...*, 5.

³² Usp. Lemoyne, Buchanan, *Does »hovering« matter?...*, 402.

³³ Usp. M. ČUDINA-OBRAĐOVIĆ, J. OBRAĐOVIĆ, Obitelj i zaposlenost izvan kuće. Međusobno ometanje i/ili pomaganje, *Revija za socijalnu politiku*, 7 (2000) 2, 131-145, 131.

³⁴ Usp. I. ROSKAM, M. E. RAES, M. MIKOLAJCZAK, Exhausted parents: Development and preliminary validation of the Parental Burnout Inventory, *Frontiers in Psychology*, 8 (2017) 163, 1-12; Kawamoto, Furutani, Alimardani, *Preliminary Validation...*, 2; Macuka, *Biti roditelj u...*, 29.

³⁵ Usp. Kawamoto, Furutani, Alimardani, *Preliminary Validation...*, 8.

³⁶ Usp. Segrin i dr., *Parent and Child Trait...*, 592.

³⁷ Usp. *Does social media usage increase mom guilt?*, <https://littlesleepies.com/blogs/news/mom-guilt-survey> (09.02.2026).

³⁸ Usp. M. NELSON, *Parenting out of control. Anxious parents in uncertain times*, New York – London, New York University Press, 2010, 57.

naziva i roditeljstvo izvan kontrole (*parenting out control*).³⁹ Kod »helikopter roditeljstva« u kontekstu medijskog odgoja vidljivo je nepovjerenje u dijete, a upravo »helikopter roditeljstvo« i separacijska anksioznost vode roditelje do mikromenadžmenta,⁴⁰ odnosno kontroliranja djetetova *online* i *offline* svijeta. Odgovor na medijske izazove je svakako kvalitetna i otvorena komunikacija roditelj – dijete jer komunikacijom roditelji upoznaju interese djece, medijski ih opismenjuju i odgajaju za odgovorno korištenje interneta.⁴¹

3. »Helikopter roditelji« u odgojno-obrazovnom sustavu

Suradnja roditelja i odgojno-obrazovnih djelatnika definira se kao dinamički proces u kojem sudjeluju roditelji, učitelji, stručni suradnici i donose odluke prema zajedničkim ciljevima te koriste svoje resurse za stvaranje kooperativnog odnosa.⁴² Brojne su prednosti kvalitetne suradnje za sve dionike, roditelji jačaju roditeljske kompetencije, odgojno-obrazovni djelatnici u roditeljima dobivaju saveznike, dok djeca svjedoče ispravnim modelima komunikacije i rješavanja problema. Postavljanje granica i pravila kao životnog kompasa nužno je za pravilan razvoj djeteta u svim životnim fazama. »Helikopter roditeljstvo« čini djecu slabima, nesnalažljivima, ometa razvoj djece, njihovu otpornost, uzrokuje nisko samopoštovanje, a može dovesti i do teškoća internaliziranog i ekternaliziranog tipa.⁴³

Taj se tip roditeljstva naziva šećernom diktaturom, a djeca odrastaju pod staklenim zvonom.⁴⁴ »Neupitna je potreba podrške društva i partnerstvo roditelja i stručnjaka osnaživanju roditeljske kompetencije.«⁴⁵ Neka zaštitnička ponašanja roditelja opravdana su i nužna u pojedinoj razvojnoj fazi djeteta, no potrebno je i pustiti djecu da unutar svojih mogućnosti samostalno istražuju i donose odluke te prihvaćaju posljedice tih odluka. »Helikopter roditeljstvo« ne poznaje granice i nije usmjereno samo na djetetovo bivanje u obiteljskom domu već se nastavlja i u odgojno-obrazovnim ustanovama, slobodnom vremenu, sportu, druženju s prijateljima i sl. »Helikopter roditeljstvo« u odgojno-obrazovnom kontekstu rezultira nastojanjima roditelja da riješe sve probleme s kojima se dijete može susresti u odrastanju i učenju. Roditelji se vrlo aktivno

³⁹ Usp. isto, 20.

⁴⁰ Usp. Rains, Gann, *The Influences of...*, 337.

⁴¹ Usp. J. ZLOKOVIĆ, Izazovi i perspektive u promicanju osnaživanja obitelji, u: J. ZLOKOVIĆ (ur.), *Osnaživanje obitelji-izazovi i perspektive*, Rijeka, Filozofski fakultet, 2023, 3-24, 10.

⁴² Usp. Z. GREGOROVIC BELAIĆ, Partnerstvo obitelji i škole kao oblik osnaživanja obitelji, u: J. ZLOKOVIĆ (ur.), *Osnaživanje obitelji – izazovi i perspektive*, Rijeka, Filozofski fakultet, 2023, 140-173, 141.

⁴³ Usp. Macuka, *Biti roditelj u...*, 23.

⁴⁴ Usp. isto, 24.

⁴⁵ Mlinarević, *Odgoj djeteta...*, 140.

uključuju u planiranje budućnosti svog djeteta bez obzira na djetetove interese, spremnost i sposobnost.⁴⁶

Pretjerano zaštitničko roditeljsko ponašanje u obrazovnom okruženju dijeli se u tri kategorije: roditelj sklon pritužbama, roditelj koji upravlja životom djeteta i roditelj koji traži povlastice.⁴⁷ *Roditelji skloni pritužbama* u čestoj su interakciji s učiteljima, zahtijevaju dodatna objašnjenja o nastavnim obvezama te su dobro upoznati s pravima djeteta, a manje brinu o obvezama. *Roditelji koji upravljaju životom djeteta* pomno prate i kontroliraju dijete od rođenja, ali i u odrasloj dobi, određuju s kime će i gdje dijete sjediti, s kime će se iz razreda družiti i sl. – što otežava rad učitelja. *Roditelji koji traže povlastice* zahtijevaju poseban tretman za dijete, primjerice ulogu u školskoj predstavi. Agresivna roditeljska ponašanja povezana s »helikopter roditeljstvom« doprinose nezadovoljstvu učitelja poslom.⁴⁸ Osjećaji frustracije zbog roditeljskog uplitanja, prečesti dolasci u školu, zahtjevna korespondencija putem e-pošte te telefonski pozivi i poruke s pritužbama na nastavu i stilove poučavanja uzrokuju napuštanje učiteljske profesije.⁴⁹ Ravnatelji navode da se osjećaju frustrirano i preopterećeno iz sličnih razloga te napuštaju profesiju zbog agresivnog ponašanja roditelja, uplitanja i nerazumnih očekivanja.⁵⁰

Navode se tri kategorije uključivanja »helikopter roditelja« u rad učitelja: sukobi i konfrontacije, postavljanje granica i povećan opseg posla.⁵¹ Sudionici istraživanja su podijelili primjere sukoba i konfrontacija, poput roditeljskih zahtjeva za dodatnim zadacima, propitivanja nastavnog plana i programa, propitivanja znanja učitelja te ometanja učenja u učionici (donošenje pribora ili domaće zadaće). Sudionici su priznali da su se granice posljednjih godina pomaknule zbog dostupnosti tehnologije i porasta broja roditelja koji pokušavaju komunicirati s njima nakon radnog vremena te učitelji naglašavaju važnost postavljanja jasnih granica posebice izvan radnog vremena.⁵² Povećan opseg posla vidljiv je u komunikaciji s roditeljima, čitanju i slanju e-pošte, pripremanju za razgovore s roditeljima te predviđanju mogućih pritužbi roditelja. Također, na nastavi učitelji primjećuju da veću pažnju posvećuju djeci »helikopter roditelja«. ⁵³ Učitelji navode da su zabrinuti za učenike koji svjedoče neprimje-

⁴⁶ Usp. Rains, Gann, *The influences of...*, 337.

⁴⁷ Usp. J. Y. LEUNGL, D. BUSIOL, Adolescents growing up in a »greenhouse«. A literature review, *International Journal of Child & Adolescent Health*, 9 (2016) 4, 413-422, 415.

⁴⁸ Usp. Rains, Gann, *The influences of...*, 338.

⁴⁹ Usp. J. OAKES, A. MAJER, J. DANIEL, *Community Schools. An Evidence-Based Strategy for Equitable School Improvement*. Boulder, CO: National Education Policy Center, 2017, <http://nepc.colorado.edu/publication/equitable-community-schools> (03.02.2026).

⁵⁰ Usp. S. LEVIN, K. BRADLEY, *Understanding and addressing principal turnover: A review of the research*, National Association of Secondary School Principals, <https://learningpolicyinstitute.org/product/nassp-understanding-addressing-principal-turnover-review-research-report>, 2019 (05.02.2026).

⁵¹ Usp. Rains, Gann, *The influence of...*, 335.

⁵² Usp. isto, 344.

⁵³ Usp. isto, 347.

renom ponašanju roditelja u razredu, te da se djeca često osjećaju posramljeno te se ispričavaju učiteljima zbog ponašanja roditelja. Nadalje, istraživana je i izloženost ravnatelja nasilju od strane roditelja te njihovo zadovoljstvo poslom, što se može povezati s prvom kategorijom sukoba i konfrontacija.⁵⁴ Nasilni su roditelji opisani kao oni koji su pod utjecajem djetetovih iskustava u školi i njegovih viđenja događaja, odnosno upoznati su samo s djetetovom stranom priče koja može, ali i ne mora biti istinita, no žele zaštititi dijete te zbog toga dolaze u školu.⁵⁵ Kada se problem ne može riješiti s učiteljima, roditelji se obraćaju ravnateljima jer u njima vide uzrok nepravde, što znači da na »meti« »helikopter roditelja« nisu samo učitelji već i drugi djelatnici. »Helikopter roditelji« imaju visoka očekivanjima od odgojno-obrazovne ustanove i upravo oni nasilno reagiraju i potiču sukobe.⁵⁶

Zabilježeni su primjeri helikopter roditeljstva kod studenata u području obrazovanja gdje su roditelji vjerovali da mogu poboljšati konkurentnost svog djeteta mikroupravljanjem njegovim akademskim postignućima.⁵⁷ Takav primjer vidljiv je i u Hrvatskoj kada su dva zagrebačka fakulteta uputila apel roditeljima da ne dolaze na konzultacije i ne rješavaju studentske obveze umjesto svoje djece. »Helikopter roditelji« lebde nad djecom i kada su ona već punoljetna te studentske obveze postaju obveze cijele obitelji, a pad na ispitu može biti pokazatelj da je dijete iznevjerilo roditelja, odnosno da roditelj nije ispunio roditeljsku zadaću. Dijete koje nikada nije naučilo djelovati samo, usmjeravati vlastite postupke, upravljati vlastitom voljom, izrasta u odraslu osobu koju je lako voditi i koja se uvijek mora oslanjati na druge, odnosno postaje ovisna o drugima.⁵⁸

4. Prijedlozi za rad s »helikopter roditeljima«

Roditelji često nisu educirani za roditeljsku ulogu no isti ti roditelji smatraju da se nema što naučiti i da oni obavljaju dobar posao. Nažalost, svjedoci smo brojnih kriza u obiteljskom odgoju. Roditelji smatraju da sve što rade, rade s dobrom namjerom i u najboljem interesu djeteta, ali vrlo često zbog vlastitih strahova i želje za upravljanjem štete djeci i njihovoj kasnijoj otpornosti. Jake strane svakog roditelja su poznavanje vlastitog djeteta i poteškoća s kojima se

⁵⁴ Usp. Rains, Gann, *The influence of...*, 335 prema M. DRAGOSLAVIĆ, V. BILIĆ, Uloga izloženosti nasilju roditelja učenika u predviđanju zadovoljstva poslom osnovnoškolskih ravnatelja, *Nova prisutnost*, 21 (2023) 1, 197-211.

⁵⁵ Usp. Dragoslavić, Bilić, *Uloga izloženosti nasilju...*, 199.

⁵⁶ Usp. isto, 202.

⁵⁷ Usp. Locke, Campbell, Kavanagh, *Can a Parent Do...*, 250.

⁵⁸ Usp. M. MONTESSORI, *Citizen of the World*, The Montessori Series, sv. 14, Montessori-Pierson Publishing Company, <https://montessori150.org/maria-montessori/montessori-books/citizen-world>, 118.

dijete suočava u obitelji.⁵⁹ U današnje vrijeme velike zaposlenosti roditelja i užurbanog tempa života, djeca provedu više vremena u odgojno-obrazovnim i ustanovama slobodnog vremena nego u obitelji, stoga je uloga odgojno-obrazovnih djelatnika u životu djeteta golema. Oni vide dijete u socijalnom kontekstu u interakciji s vršnjacima i odraslima te mogu roditeljima dati povratnu informaciju i o socijalnom aspektu, ali i iz prve ruke vidjeti utjecaj odgojnog stila roditelja na dijete. Jasna definicija uloga olakšava pozitivnu, produktivnu i učinkovitu komunikaciju te odgovarajuća komunikacijska očekivanja.⁶⁰

Na temelju prethodno navedenih istraživanja i teorijskih promišljanja u ovome radu, daje se prijedlog preporuka za rad s »helikopter roditeljima«, što nikako ne znači da je taj prijedlog jedini pravi niti da je potpun. On je napisan na temelju specifičnih karakteristika »helikopter roditelja« i onoga što odgojitelj/ učitelj može napraviti u okviru propisane suradnje s roditeljima, te uz pomoć ostalih dionika i lokalne zajednice. Prijedlozi za rad s »helikopter roditeljima« svrstani su u tri kategorije: edukacija (roditelja i odgojno-obrazovnih djelatnika); dobrobit djeteta i organizacijska kultura ustanove. U prvu kategoriju pripadaju: 1. edukacija odgojno-obrazovnih djelatnika o helikopter roditeljstvu; 2. edukativne radionice, predavanja, tematski roditeljski sastanci; 3. digitalni materijali i videozapisi; 4. edukacije i seminari za novopečene roditelje. U drugu kategoriju pripadaju: 5. jačanje socio-emocionalnih kompetencija kod djece; 6. razvoj samostalnosti i životnih vještina; 7. rad na mentalnoj otpornosti djece. Treća kategorija odnosi se na: 8. prethodno dogovoren dolazak u ustanovu; 9. profesionalno djelovanje stručnih suradnika; 10. smjernice o rješavanju konflikata.

Jedan od ključnih poticaja za »helikopter roditeljstvo« je povećan strah kod roditelja i potreba da zaštite dijete, stoga bi odgojno-obrazovni djelatnici trebali pomoći roditeljima da osvijeste svoje ponašanje i svoj pretjeran (iracionalan) strah za dijete. Zadatak odgojno-obrazovnih djelatnika je da prepoznaju »helikopter roditelje« te da – sukladno vlastitim znanjima i sposobnostima – ukažu roditeljima na neprimjerenost ponašanja ili ih usmjere na stručnu pomoć. Oni odgojno-obrazovni djelatnici koji se ne osjećaju dovoljno kompetentnima ili smatraju da to iziskuje previše pripreme i truda, mogu pozvati stručnjake (pedagoge, socijalne pedagoge, psihologe i dr.) da održe predavanja ili radionice. Roditeljima je potrebno pomoći da osvijeste svoje ponašanje te ih educirati o štetnosti takvog roditeljstva za dječji razvoj, ali i za njih same. Za to je potrebna edukacija i samih odgojno-obrazovnih djelatnika pa je dobro da se odazovu raznim predavanjima o toj temi, primjerice na stručnim skupovima za odgojitelje i učitelje. Teme radionica, predavanja ili roditeljskih sastanaka mogu uključivati sljedeće: roditeljska slika o sebi i djetetu; roditeljski strahovi i strepnje; koncept intenzivnog roditeljstva i unutar njega »helikopter roditeljstva«; utjecaj »heli-

⁵⁹ Usp. Gregorović Belaić, *Partnerstvo obitelji i škole...*, 142.

⁶⁰ Usp. Rains, Gann, *The influence of...*, 339.

kopter roditeljstva« na dijete, ali i na roditelja; roditeljske i druge životne uloge; »helikopter roditeljstvo« i kvaliteta bračnih odnosa; jačanje vlastitih snaga i povjerenja u dijete; postavljanje granica u odgoju i suradnji.

Nadalje, važan aspekt su mediji i društvene mreže koje stvaraju pritisak na roditelje prikazujući idealiziranu sliku roditeljstva. Manja konzumacija takvog sadržaja može pomoći razvoju samopouzdanja kod roditelja i smanjenja pretjerano zaštitničkog ponašanja. Odgojno-obrazovne ustanove mogle bi češće uključivati roditelje u aktivnosti koje se već provode unutar ustanove. U takve bi aktivnosti trebalo uključiti i djecu da bi roditelji uvidjeli da pružanje slobode i odgovornosti djeci (u razumnim granicama) ne umanjuje njihovu kvalitetu kao roditelja već pomaže djetetu da raste i da to zapravo rasterećuje roditelje. Edukacija roditelja, kao i djece, o pravilnom korištenju medija i izboru kvalitetnih medijskih sadržaja nužna je kod »helikopter roditeljstva«. Odgojno-obrazovni djelatnici mogu putem zajedničkih *online* komunikacijskih kanala slati roditeljima edukativne brošure ili video materijale o tipovima roditeljstva i osnaživanju roditelja. Potrebno je planirati edukacije za roditelje čim postanu roditelji, a ne tek onda kad im djeca krenu u vrtić, jer je tada teže promijeniti ustaljena roditeljska ponašanja. Veliku podršku u tome može dati i lokalna zajednica i udruge koje provode takve edukacije.

Ako obitelj zakaže u ranom djetinjstvu, tada odgojno-obrazovni djelatnici preuzimaju odgojnu ulogu obitelji i nastoje raditi na jačanju djetetova samopouzdanja,⁶¹ ali i ostalih socio-emocionalnih kompetencija. S obzirom na činjenicu da se »helikopter roditelji« pretjerano uključuju u svakodnevne aktivnosti djeteta i onemogućuju razvoj vještina potrebnih za život, odgojno-obrazovni djelatnici mogu pomoći djeci u razvoju samostalnosti i praktičnih životnih vještina kroz međupredmetne teme i izvannastavne aktivnosti. Uočeno je da djeca »helikopter roditelja« iskazuju probleme u mentalnom zdravlju, a upravo stručni tim ustanove može pomoći u suočavanju s time kroz razgovore, radionice i stručnu pomoć. Povećanjem broja »helikopter roditelja« povećava se važnost odgojne uloge dječjeg vrtića i škole u jačanju socio-emocionalnih kompetencija djeteta. To se može učiniti promjenama u kurikulumu i uvođenjem većeg broja aktivnosti, radionica i igara za razvijanje otpornosti,⁶² ali i programima lokalne zajednice.

Organizacijska kultura ustanove definira se kao »organizacija svakodnevnog rada djelatnika koji su usmjereni zajedničkom cilju koji počiva na zajedničkoj viziji, misiji i vrijednostima ustanove te su motivirani za unaprjeđenje odgojno-obrazovnog procesa i ustanove«.⁶³ Upravo organizacijska kultura i

⁶¹ Usp. P. ARSLAN, B. KIRAL, Elementary School Teachers' Experiences with Overprotective (Helicopter) Parents. A Phenomenology Study, *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences*, 55 (2022) 3, 827-882, 832.

⁶² Usp. isto, 881.

⁶³ R. TOKIĆ ZEC, *Procjene odgojitelja, učitelja i sveučilišnih nastavnika o organizacijskoj kulturi odgojno-obrazovne ustanove*, doktorska disertacija, Osijek, Filozofski fakultet, 2021, 237.

stav odgojno-obrazovne ustanove o razini, okvirima i načinima uključivanja roditelja osnažuju odgojno-obrazovne djelatnike u radu s »helikopter roditeljima«. Postavljanje granica nužno je za fizičko i mentalno zdravlje odgojno-obrazovnih djelatnika. Sagorijevanje u učiteljskom poslu sve je češće, kao i odlazak iz profesije. Jedan od razloga stresa u učiteljskom poslu je povlašteni položaj roditelja, sve češći dolasci u školu te prezaštitnički roditelji.⁶⁴ Uvođenje rasporeda primanja roditelja na individualne razgovore i vremensko ograničenje samog razgovora omogućuje odgojno-obrazovnim djelatnicima da minimiziraju sukobe s roditeljima. Dobrom pripremom kao i zapisivanjem dogovorenog, odgojno-obrazovni djelatnici onemogućuju manipulaciju od strane roditelja. Nadalje, ako situacija to zahtijeva, na razgovor je moguće pozvati i nekog drugog stručnjaka. U radu s »helikopter roditeljima« uvelike mogu pomoći stručni suradnici i na taj način dati podršku odgojiteljima/učiteljima i pokazati »helikopter roditeljima« da timski pristupaju problemu. Sukobi su česti u kontaktu s helikopter roditeljima stoga je nužno na razini ustanove zajednički donijeti smjernice za postupanje u takvim slučajevima.

Zaključak

»Helikopter roditeljstvo« sve je češće u suvremenim obiteljima. Karakterizira ga mikoupravljanje djetetovim životom i konstantna briga za djetetovu dobrobit. Takvo roditeljstvo uzrokuje brojne izazove na koje obiteljska pedagogija nastoji dati odgovore. Posebno je izazovno područje suradnje »helikopter roditelja« s odgojno-obrazovnim djelatnicima. »Helikopter roditelji« upliću se u rad ustanove, izvršavaju obveze umjesto djece, traže dodatne informacije i mimo radnog vremena. Sve uzrokuje stres i sagorijevanje u odgojiteljskoj i učiteljskoj ulozi te otežava proces suradnje odgojno-obrazovnih djelatnika i roditelja. U radu su navedene osnovne karakteristike intenzivnog roditeljstva te obrazložen fenomen »helikopter roditeljstva« kao podtip intenzivnog roditeljstva te su dane preporuke odgojno-obrazovnim djelatnicima za suradnju s »helikopter roditeljima«. Vrlo često odgojno-obrazovni djelatnici nastoje ispraviti počinjenu štetu u obitelji, posebice u razvoju socio-emocionalnih kompetencija kod djece i tehnika suočavanja sa stresom, odnosno rada na mentalnoj otpornosti. Carl Gustav Jung je rekao da je najteži teret koji djeca nose na svojim leđima neproživljeni život svojih roditelja, što se jasno očituje kod »helikopter roditelja« koji sav fokus usmjeravaju na dijete zanemarujući vlastiti život i potrebe. Zajedničkim radom, ali i otvorenošću za razumijevanje od strane odgojno-obrazovnih djelatnika i otvorenošću za promjene od strane roditelja mogu se postići pozitivni pomaci za dobrobit djeteta koje uvijek mora biti i ostati u fokusu,

⁶⁴ Usp. I. BOLJAT, Motivacija za rad i izgaranje učitelja informatike, tehničke kulture i strukovnih predmeta, *Politehnika*, 4 (2020) 2, 7-18, 17.

ne u smislu prezaštićivanja već u smislu povjerenja u dijete na putu razvoja vlastite samostalnosti i slike o sebi. U radu se odgovorilo na postavljena pitanja o karakteristikama »helikopter roditelja«; načinima uključivanja »helikopter roditelja« u odgojno-obrazovni sustav te o uspostavi kvalitetne suradnje kroz tri kategorije preporuka za rad. Znanstveni doprinos ovoga rada vidljiv je u aktualiziranju problematike »helikopter roditeljstva« te u donošenju preporuka za rad s takvih roditeljima, jer je upravo suradnja s »helikopter roditeljima« velik izazov u praksi.

Ružica Tokić Zec*

»Helicopter Parenting« in the Context of Cooperation between Parents and Educational Workers

Summary

Modern parents often try to accomplish the imperative of excellence, which can affect the quality of their relationship with their child, but also create challenges in cooperation with educational workers. Intensive parenting is a multidimensional construct that includes excessive parental involvement, risk avoidance and anticipatory problem solving by parents, in an effort to protect their child from danger. There are numerous negative consequences of such behaviour on learning, independence and socio-emotional competences in children. Domestic pedagogical literature lacks scientific papers on »helicopter parenting« as a subtype of intensive parenting in the context of cooperation between such parents and educational workers. The aim of the paper is to describe and analyse »helicopter parenting« as a subtype of intensive parenting and its impact on the work of educational workers, based on domestic and foreign literature and previous research, and to provide suggestions for establishing cooperation with »helicopter parents«. In order for cooperation to be mutually beneficial, it is important to become familiar with this type of parenting, recognize it in practice, approach parents in the right way and build a collaborative relationship.

Keywords: cooperation, educational workers, »helicopter parents«, modern family.

(na engl. prev. Ružica Tokić Zec)

* Ružica Tokić Zec, PhD, Assist. Prof., University J. J. Strossmayer in Osijek, The Faculty of Education; Address: Cara Hadrijana 10, HR-31000 Osijek, Croatia; E-mail: rtokic@foozos.hr.